

MOLIYA SOHASI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI

Ibragimov A.T.

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi.

Atoyeva Moxinabonu Akmal qizi

Osiyo xalqaro universiteti talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15044007>

Annotatsiya. Ushbu maqolada moliya sohasining zamonaviy rivojlanish tendensiyalari, texnologik yangiliklarning moliyaviy tizimga ta'siri va istiqbolli yo'nalishlar tahlil qilinadi.

Moliya sektorida raqamli transformatsiya, investitsion muhitni rivojlantirish va barqaror moliyaviy boshqaruv kabi muhim jihatlar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, kelajakda fintex kompaniyalarining o'sishi, raqamli valyutalarning tartibga solinishi va yashil moliyalashtirish tendensiyalari haqida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: moliya, moliyaviy boshqaruv, investitsion muhit.

Moliya sohasining asosiy tendensiyalari

Moliya sohasi global iqtisodiy o'zgarishlarga mos ravishda doimiy rivojlanib boradi.

Hozirgi vaqtda quyidagi asosiy tendensiyalar kuzatilmoqda:

1. Raqamli transformatsiya

Zamonaviy texnologiyalar, xususan, sun'iy intellekt, blokcheyn va big data moliya sohasiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Fintex kompaniyalari an'anaviy bank va moliyaviy institutlarga raqobatchi bo'lib, tezkor va qulay moliyaviy xizmatlarni taqdim etmoqda. Bundan tashqari, moliyaviy texnologiyalarning rivojlanishi xalqaro to'lov tizimlarining takomillashishiga olib kelmoqda. Xususan, aqlli kontraktlar va DeFi (markazsizlashtirilgan moliya) yechimlari an'anaviy bank xizmatlariga muqobil ravishda rivojlanib bormoqda.

2. Barqaror moliyaviy boshqaruv

Mamlakatlar moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun qattiq fiskal va monetar siyosat yuritmoqda. Inflyatsiya darajasini nazorat qilish, milliy valyuta barqarorligini saqlash va moliyaviy tizimni mustahkamlash muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Shu bilan birga, hukumatlar moliyaviy xatarlarni kamaytirish va inqirozlarga qarshi choralar ko'rish bo'yicha strategiyalar ishlab chiqmoqda. Hozirda yashil obligatsiyalar va iqlim o'zgarishiga qarshi moliyalashtirishga bo'lgan qiziqish ortib bormoqda.

3. Investitsion muhitning rivojlanishi

Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, startap loyihalarni moliyalashtirish va kapital bozorlarini rivojlantirish zamonaviy iqtisodiyotning muhim jihatlaridan hisoblanadi. Ko'plab davlatlar soliq imtiyozlari va preferensiyalar orqali investorlarni jalb qilishga harakat qilmoqda.

Ayniqsa, texnologik startaplar va innovatsion loyihalar uchun moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlari kengaytirilmoqda. Xalqaro investitsiyalar va transchegaraviy kapital oqimlari moliya bozorlarini yanada integratsiyalashuviga olib kelmoqda.

4. Raqamli valyutalar va kriptovalyutalar integratsiyasi

Markaziy banklar tomonidan chiqarilayotgan raqamli valyutalar (CBDC) moliyaviy tizimni modernizatsiya qilishda muhim rol o'ynamoqda. Kriptovalyutalar va tokenizatsiyalangan aktivlar bozori kengayib, investorlar uchun yangi imkoniyatlarni yaratmoqda.

5. Atrof-muhitga mos keladigan moliyaviy amaliyotlar

Yashil moliyalashtirish, ESG (ekologik, ijtimoiy va korporativ boshqaruv) tamoyillariga asoslangan investitsiyalar, uglerod obligatsiyalari va ekologik toza loyihalarni qo'llab-quvvatlovchi moliyaviy instrumentlar rivojlanib bormoqda. Bu esa iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish va barqaror iqtisodiy o'sishga erishish uchun muhim hisoblanadi.

Zamonaviy texnologiyalarning moliya sohasiga ta'siri

Texnologik rivojlanish moliyaviy operatsiyalarni soddalashtirib, xizmatlar tezligini oshirdi. Quydagi asosiy o'zgarishlar kuzatilmoqda:

- **Blokcheyn texnologiyalari** - tranzaktsiyalar xavfsizligini ta'minlaydi va xarajatlarni kamaytiradi. Ushbu texnologiya orqali banklar va to'lov tizimlari o'z xizmatlarini tezlashtirib, firibgarlik xavfini kamaytirishga erishmoqda.
- **Sun'iy intellekt va Big Data** - kredit risklarini tahlil qilish va mijozlarga individual yondashuvni ta'minlash imkonini beradi. Banklar mijozlarning moliyaviy holatini aniq baholash va ularga mos xizmatlar taklif qilish imkoniyatiga ega bo'lishmoqda.
- **Mobil moliyaviy xizmatlar** - aholining keng qatlamlari uchun moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Hozirda ko'plab mamlakatlarda mobil banking va onlayn to'lov tizimlari ommalashib, an'anaviy moliyaviy institutlarga muqobil yechimlar taklif qilinmoqda.

Xulosa

Moliya sohasi doimiy o'zgarishlar va rivojlanish jarayonida bo'lib, zamonaviy texnologiyalar va global tendensiyalar unga kuchli ta'sir o'tkazmoqda. Kelajakda ushbu sohaning yanada barqaror va innovatsion bo'lishi iqtisodiy taraqqiyot uchun muhim omillardan biri bo'lib qoladi.

Moliya sohasi ishtirokchilari texnologik innovatsiyalar va barqaror moliyaviy boshqaruvga alohida e'tibor qaratishlari lozim. Shuningdek, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash, investitsiyalarni jalb qilish va moliya sektorini raqamlashtirish bo'yicha strategik qarorlar qabul qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

REFERENCES

1. Qudratova, G. M. (2025). THE EVALUATION OF UNIVERSITY COMPETITIVENESS: A REVIEW OF METHODOLOGIES. *SHOKH LIBRARY*.
2. Azimov, B. F., Maksudovich, A. Z., & Qudratova, G. M. (2025). THE IMPORTANCE OF INNOVATION IN ENHANCING THE COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION UNIVERSITIES. *SHOKH LIBRARY*.
3. Sodiqova, N. (2025). METHODOLOGY FOR DEVELOPING STUDENTS' TECHNICAL THINKING IN ECONOMICS CLASSES. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(1), 885-891.
4. Islomova, M., & Sodiqova, N. (2025). ILM-FAN VA TA'LIMDAGI INNOVATION RIVOJLANISHNING DOLZARB MUAMMOLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 300-307.
5. Bahodirovich, X. B. (2025). XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA HISOB YURITISH SIYOSATI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(6), 210-215.
6. Bahodirovich, X. B. (2025). BUXGALTERIYA HISOBINING O'RGANISH USULLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(5), 257-262.
7. Ёкубов, А. Б., & Алимова, Ш. А. (2024). МАКРОЭКОНОМИКА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРИИ И СОВРЕМЕННОЙ ПРАКТИКИ.
8. Abidovna, A. S. (2025). INVESTMENT PROJECTS: ADVANCED MANAGEMENT AND EVALUATION. *SHOKH LIBRARY*.
9. Hakimovich, T. M. (2025). EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 112-121.
10. Hakimovich, T. M. (2025). O 'ZBEKISTONDA EKSPORTNI RAG 'BATLANTIRISH UCHUN FOYDALANILADIGAN MOLIVAVIY VOSITALAR TAHLILI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 141-150.

11. Ibodulloyevich, I. E. (2024). O ‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI VA ISHBILARMONLIK MUHITINI YAXSHILASH ISTIQBOLLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 258-266.
12. EI, I. (2025). MINTAQALAR VA MA’MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA’MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(6), 58-69.
13. Azimov, B. F., & Yodgorova, Z. Y. (2025). METHODS OF STUDYING THE STATE OF COMPETITION IN THE EDUCATIONAL SERVICES MARKET. *SHOKH LIBRARY*.
14. Azimov, B. F. (2025). INNOVATSIYALARNI QO ‘LLAB-QUVVATLASH XIZMATLARI: ISPANIYA, POLSHA VA BOLGARIYA TAJRIBALARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 12-23.
15. Raxmonqulova, N. O. (2025). DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY ON A GLOBAL SCALE AND THE EXPERIENCE OF COUNTRIES. *SHOKH LIBRARY*.
16. Қизи Рахмонқулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ҲУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. “*Экономика и туризм*” *международный научно-инновационный журнал*, 6, 14.
17. Shadiyev, A. X. (2025). DEVELOPMENT OF THE CURRICULUM FOR ECONOMIC DISCIPLINES IN PRIVATE UNIVERSITIES. *FARS International Journal of Education, Social Science & Humanities.*, 13(1), 389-396.
18. Shadiyev, A. X. (2025). METHODS OF TEACHING THE “ECONOMIC THEORY”. *SHOKH LIBRARY*.
19. Zaripova, G., & Naimova, N. (2025). INFLYATSIYA VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 371-378.
20. Akbarovna, N. N. (2025). PROBLEMS OF INCREASING INVESTMENT ACTIVITY IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION. *SHOKH LIBRARY*.
21. Supiyevna, B. M. (2025). G’AZNACHILIK-DAVLAT MOLİYASINING ENG MUHIM BO’LAGI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(5), 117-123.
22. Supiyevna, B. M. (2025). BUDGETING IN THE PUBLIC SECTOR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(6), 90-95.
23. Jumayeva, Z. (2023). BASICS OF NATIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT. *Modern Science and Research*, 2(12), 296-300.

24. Bostonovna, D. Z. (2023). CONCEPTUAL BASIS OF IMPROVEMENT OF BANK AUDIT IN COMMERCIAL BANKS. *IMRAS*, 6(6), 118-124.
25. Tagayeva, R., & Bobojonova, M. J. (2025). BYUDJET, UNING SHAKLLANISHI VA TAQSIMLANISHI. *Modern Science and Research*, 4(2), 387-393.
26. Bobojonova, M. J., & Toshev, M. H. (2025). JAHON BOZORIDA YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIYALASHTIRISH TENDENSIYASI: FAKTLAR VA KO 'RSATKICHLAR ASOSIDA TAHLIL. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 120-128.
27. Жумаева, З. К. (2024). РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКИХ ИНДУСТРИЙ КАК ФАКТОР РОСТА НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ: ОБЗОР ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА И ПЕРСПЕКТИВЫ ДЛЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.
28. Жумаева, З. К. (2024). Инвестиционная Активность Как Основной Элемент Организационно-Экономического Механизма Маркетинга Территории. *Miasto Przyszłości*, 55, 1411-1417.
29. Ibragimov, A. (2025). PROSPECTIVE WAYS OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENT TO THE NATIONAL ECONOMY. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(1), 137-143.
30. Qahhorova, J., & Ibragimov, A. (2025). XORIJIY INVESTITSİYALAR ANAMIYATI, OMILLARI VA ISTIQBOLLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 283-291.
31. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). ИННОВАЦИИ И ЦИФРОВИЗАЦИЯ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ: ПЕРСПЕКТИВЫ И ПРОБЛЕМЫ. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 120-126.
32. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 82-89.
33. Игамова, Ш. З. (2024). МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ФОРМИРОВАНИЮ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИННОВАЦИОННОГО развития ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ. *Gospodarka i Innowacje*, 43, 335-340.
34. Игамова, Ш. З. (2021). Особенности инноватики на предприятиях промышленности строительных материалов. *Архитектура. Курилиш. Дизайн Илмий-амалий журнал. ТАҚИ*, 263-267.
35. Baxtiyorova, J., & Djurayeva, M. S. (2025). BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA RAQOBATNING ROLI. *Modern Science and Research*, 4(2), 477-485.